

K r o o n i k a

2003. aasta keelesündmusi

12.04 Äksis peeti arvutilingvistika kevadkool. Ettekandeid: Heli Uiibo „Puudepangad (*treebanks*)”, Liina Eskor „Vestluskäitumine”, Heili Orav „Semantilisest ühestamisest”, Renate Pajusalu „Jälitamine ja soleerimine ehk tekstilingvistikalt arvutilingvistikale”, Arvi Tavast „Tõlkija arvutuslingvistilised unistused”, Florian Siegl „Funksionalismi mõiste keeleteaduses”, Lilian Ariva „Luulekorpus”.

22.05 Tartus peeti Tartu ülikooli Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse korraldusel seminar „Lõuna-Eesti eri vaatepunktidest”. Ettekandeid: Elle Sõrmus „Imperfekt setu murrakus”, Ülle Kärner „Püha Maarja legendidest”, Kadri Semm „Võimuideoloogiate peegeldus kultuurmaastikes Setumaa näitel”, Kadi Grichin „Usuküsimus Setumaal: piiriala kultuuri ja ajaloo sõlmpunkt”, Kauksi Ülle „Kohe veevääq võrokõisi reisiq? Kaehuisi võro reisikirändüste”, Marika Ritso „Võru keele õpetamise probleeme Lüllemäe põhikoolis”, Laivi Vodi „Võro palatalisatsioonist”, Jüvä Sullõv „Võro q”, Pire Teras „Kiil ei olõ määnegi kiil. Võru ülipikkade vokaalide tajumisest”, Toomas Help „Läti asi”, Evar Saar „Karula mäenimmi süsteemist”.

24.05 Londonis peeti Emakeele Seltsi, Eesti haridus- ja teadusministeeriumi, Londoni Eesti Maja ja Eesti Vabariigi Londoni suursaatkonna korraldusel eesti keele päev. Ettekanded: Mati Erelt „Eesti keele uurimisest”, Tiiu Erelt „Eesti keele arendamisest”, Jüri Viikberg „Üks või mitu eesti keelt”, Tõnu Tender „Eesti keelepoliitikast”.

30.-31.05 Äksis peeti Tallinna pedagoogikaülikooli ja Tartu ülikooli kraadiõppurite uurijaseminar. Ettekandeid: Toomas Help „Eesti keel

versus soome keel: kontseptuaalse emantsipatsiooni vajadus eesti keeleteaduse sees”, Kairit Henno „Nimede eestistamine – omad viisud või võõrad?”, Helin Puksand „Sõnavara õpetamisest”, Kanni Labi „Regilaul kui sõnavarakamber”, Taimi Rosenberg „Noppeid Hargla murrakust”, Mari-Liis Kalvik „Rannikumurde tasandumisest”, Andriela Rääbis „Mis teed? – Midagi.”, Reili Argus „Verbi miniparadigmad eesti ja soome laste keeles”, Pille Lapin „Rõivastussõnavara kitsaskohti”, Raili Rimmelg „*et*-sidesõnaga kõrvallused”, Liina Lindström „Relatiivlause sõnajärjest suulises kõnes”, Ilona Tragel „Mine tea”, Kathy Sarapuu „Teksti modaalsusest”, Margit Langemets „Regulaarsest põluseemiast eesti keeles”, Kati Kio „Sisseütleva käände probleemistik”, Maria-Maren Sepper „Vahendatust märkivate kaassõnade tekkest kõnelemisverbide baasil”.

27.06 Tartu ülikoolis peeti XXXVI J. V. Veski päev teemal „Eesti keele strateegia”. Ettekanded: Jüri Valge „Eesti keele arendamise strateegia ja selle koostamine”, Helle Metslang „Kirjakeele nüüdisseisundist ja tulevikuvaadetest seisundiuuringute põhjal”, Martin Ehala „Keelehoiakute kujundamine ja identiteediarendus”.

09.09 Rahvusraamatukogus peeti konverents teemal „Rahvuslik enesemääratlus ja emakeeleõpetaja”. Ettekanded: Tarja Halonen „Minu eesti keele õpingutest, väikerahvaste keele ja kultuuri säilimisest Euroopa Liidus”, Toivo Maimets „Kool rahvusliku enesemääratluse mõjutajana ning emakeele kaitsjana”, Ingrid Rüütel „Kirjaoskuse rollist eesti rahvuse kujunemisel”, Urmas Sutrop „Riiklik programm „Eesti keel ja rahvuslik mälu””, Martin Ehala „Müüdilooma emakeeleõpetuses”, Kaja Sarapuu „Eesti Emakeeleõpetajate Selts eesti rahvuskultuuri edasikandjana”, Mati Erelt „Emakeele Seltsi osast Eesti ühiskonnas”, Maire Raadik „Kuus numbrit Oma Keelt”.

24.09 Tartus peeti konverents „200 aastat eesti keele ülikooliõpet”. Ettekanded: Mati Erelt „Tänapäeva eesti keele õpetamine ja uurimine Tartu ülikoolis”, Karl Pajusalu „Eesti keele ajaloo ja murrete õpetamine ja uurimine Tartu ülikoolis”, Birute Klaas „Eesti keele õpetamine ja uurimine võõrkeelena ja teise keelena Tartu ülikoolis”, Tiit-Rein Viitso „Soome keel ja läänemeresoome keelte professor”.

10.–11.10 Tallinnas peeti Eesti Terminoloogia Ühingu, Eesti Keele Instituudi ja Emakeele Seltsi korraldusel rahvusvaheline terminoloogia

giakonverents „Eesti oskuskeel 2003”. Ettekanded: Arvi Tavast „Mõiste mõiste: tähendusteooriate mõju oskuskeelepraktikale”, Krista Kerge „Terminid leksikaalse ja grammatilise keelendina”, Jan Roukens „Euroopa Liidu keele- ja terminoloogiapoliitika”, Heido Ots „Kas hakkame varsti *in ordinem se referre*”, Hille Saluäär „Tõlkepõhise terminograafia standardist ehk *ars longa, memoria brevis est*”, Kaja Kährik „Erialasõnastike koostamine Tartu Ülikooli kirjalliku ja suulise tõlke kutsemagistriprogrammide raames”, Henrik Nilsson „Terminoloogiatoõ Rootsi moodi”, Susanne Lervad „Danterm User Group”, Janos Puszty „ELi terminoloogia kujunemise meetodid ungari keeles, põikega eesti ja soome keelele”, Peeter Päll „Nimed ja terminid”, Hiie Tamm „Sõjanduse ning kaitse- ja julgeolekupoliitika alase terminoloogia korrastamise ja arendamise projekt”, Viivi Maanso „Haridustermine korrastamisest ja korrastamatusest”, Heido Ots „SUVIst ja konfusiograafiast”, Peep Nemvalts „Raalindustermineid vaagida”, M. Rute V. Costa „Tähistamine erialatekstides”, Céline Normier „Romaani keeli kõnelevate riikide terminoloogiaalase koostöö ülevaade”, Merit Ilja „Õigustõlke Keskusest Õiguskeele Keskuseks”, Mall Laur „Kujundlikud rahandustermid”, Matti Masing „Eestikeelsete Imetajanimede Komisjon (EIK) ja selle tegevus aastail 2000–2002”.

23.–25.10 Rõuges peeti Võru Instituudi ja Tartu ülikooli korraldusel konverents „Keel ja identiteet”. Ettekandeid: Karl Pajusalu „Keel ja identiteet. Sissevaade Seto näitel”, Triin Vihalemm „Keelesuhted identiteediloo alusena”, Anna Verschik „Mitmekeelsuse uurimise perspektiive Eestis”, Martin Ehala „Keelehoid ja mitmikidentiteet”, Peep Nemvalts „Eesti keel ja euroidentiteet”, Marja Mela „Latvian virolaiset kielestä ja identiteetistä”, Kadri Koreinik „Keele sotsioloogilisest uurimisest Võru, saarte ja Mulgi näitel”, Øyvind Rangøy „Kumb norra kiil om suurõmban ohon?”, Seppo Suhonen „Ajakiri „Līvli” liivi keele ja liivlaste identiteedi kajastajana”, Mart Nutt „Keel ja identiteet. Vähemuskeelte määratlemise ja kaitse õiguslikud aspektid”, Jüri Valge „Eesti keele arendamise strateegia ja eesti keele lokaalsed kujud”, Jüri Viikberg „Murdenaabrid isekeskis ja omavahel”, Jüvä Sullõv „Võrokõisi keelest ja hindäsolõmisest”, Kaido Kama „Võrokõisi hindätiidmine ja eesti keelepoliitiga”.

10.11 Rahvusraamatukogus peeti XI õiguskeelepäev teemal „Inimese nimi dokumendis”. Nimest dokumendis juristi pilgu läbi rääkis Riigi-

kohtu halduskolleegiumi nõunik Virgo Saarmets, keeleinimese pilgu läbi Riigikohtu korrektor-bibliograaf Riina Metslaid.

13.-14.11 Tartus peeti neljas konverents teemal „Emakeel ja teised keeled”. Ettekandeid: Sirje Rammo, Maarika Teral „LINC – eesti keele õppematerjalid CD-1”, Leelo Kingisepp, Mare Kitsnik „Eesti keele õppematerjali loomise protsess õppekomplekti „Avatud ukSED” näitel”, Leelo Kingisepp „EL PHARE eesti keele õppe programmi toetusel ilmunud õppematerjalid”, Einar Kraut „Liikumine kui süsteem. Dünaamiline vaatenurk eesti keele häädusele: omapära – õpivõtted – omandamise faktorid”, Elle Vaimann „Eesti keele (võõrkeelena) eriala lõpetajate probleeme tänapäeva eesti keeles”, Inno Salasoo „Eesti diftongid inglise keele kõnelejatele”, Daniele Monticelli „Eesti nimi-sõnade loendatavus. Kas hiina või inglise mudel”, Anne Jänese „Kirjutamisoskuse õpetamine eriala kontekstis”, Eve Raeste „Oskussõnavara kujundamine – meetodilisi nõuandeid ja praktilisi lahendusi”, Enn Veldi „Eksitussõnad eesti ja inglise keeles”, Järvi Lipasti „Rasked sõnad *küll* ja *küllä*”, Lea Kreinin „Eesti keele õpetamisest ungarlastele”, Mihkel Maran „Eesti keele õpetamisest täiskasvanud keelehuvilistele”, Birute Klaas „Eesti keel võõrkeelena ja teise keelena Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides ja suuremates erakõrgkoolides”, Tõnu Tender „Eesti võõrkeelte õpetamise poliitikast Euroopa kontekstis”, Silvi Vare „Eesti keele seisund õppekeelena”, Suliko Liiv „Eesti keele osa võõrkeelte õpetajate ettevalmistamisel ülikoolides”, Krista Vogelberg, Vjatšeslav Konovalov „Eesti, vene ja anglo-ameerika akadeemiliste tekstide interpersonaalse dimensiooni võrdlev analüüs”, Reeli Torn „Mõningaid iseärasusi kolme eesti-inglise kakskeelse lapse eesti keeles”, Kadi-Ann Kraut „Emakeele mõjul tekkinud süntaksiviigu eestlaste soome keele kasutuses”, Katrin Karu „Mitmetähenduslikud mööndlused eesti ja vene keeles”, Svetlana Jevstratova „Lau-sung teksti kulturooloogilise komponendina vene ja eesti keeles”, Jelizaveta Kostandi „Keelte vastastikmõju süntaktiline aspekt”, Pille Eslon „Analoogiast keeles: vene aspekt *vs* eesti analüütilised verbid”.

24.11 Tartus peeti Eesti Kirjandusmuuseumi korraldusel fraseoloogia konverents. Ettekandeid: Arvo Krikmann „Parallelism, implikatiivsus ja predikatsioon vanasõnades”, Kristiina Ross „Eesti piiblifraseoloogia tekkeloost”, Leena Huima „Piiblilood kui metafooride allikas eesti ja soome poliitilises retoorikas”, Anneli Baran „Fraseoloogiliste liit-

nimisõnade kujundileksikast”, Asta Õim „Õhk ja metafoor”, Katre Õim „Mõistega *kiiresti* seotud eesti võrdluste sünonüümasuhetest”, Helju Ridali „Värvisümbollikast püsiühendites saksa ja eesti keele näitel”, Rita Tasa „Erinevat ja sarnast eesti ja saksa fraseoloogias”, Enn Veldi „Idioomide käsitlemisega seotud probleeme inglise-eesti ja eesti-inglise sõnastikes”, Helju Vals „Asta Õimu „Fraseoloogiasõnaraamat” ajakirjanduspraktikas”.

05.12 Tallinnas peeti „Eesti keele arendamise strateegia (2004–2010)” projekti arutelule pühendatud keelefoorum. Ettekandeid: Jüri Valge „„Eesti keele arendamise strateegia (2004–2010)” koostamisest, sisust ja tulevikust”, Jüri Viikberg „„Eesti keele arendamise strateegia (2004–2010)” avaliku arutelu tulemustest”, Pádraig Ó Riagáin „Keelepoliitika, keeleõppe ja keelekorralduse tervikliku käsitlemise poole”, Pirjo Hiidenmaa „Keelepoliitika ja keelekorraldus”, Birgitta Lindgren „„Eesti keele arendamise strateegia” ja teiste maade keelepoliitika”.

19.12 Tartus toimus järjekordne tekstipäev. Ettekandeid: Heidi Meier „Sõnede sagedused eri tekstitüüpides”, Helin Puksand „Loetavusindeksi LIX sobivus eesti õpikuteksti analüüsiks”, Kerli Olt „Sooliselt markeeritud sõnavara trükiajakirjanduses”, Ene Vadi „Mees reklaamides”, Katrin Aava „Kaasaegsete müütide konstrueerimine tekstides”, Krista Kerge „Leidmisrõõm ehk Veebiartikli kommentaariumi mitmetahuline maailm”, Kathy Sarapuu „Väärtushinnangute väljendamine ajalehtede juhtkirjades”, Kersti Lepajõe „’mina’ ja ’meie’ õpilastekstides”, Reet Kasik „Vaatepunkti valik – parlamendivalimiste kajastamine eesti ja soome ajakirjanduses”.

2003. aastal kaitstud eesti keele magistri- ja bakalaureusetööd

Tartu ülikooli magistritööd

Larissa Degel „Eestlaste ja venelaste värvimaailmast”, Reet Hendrikson „Ilukirjanduslikud liitsõnalised metafoorid eesti keeles kognitiivseliku metafooriteooria perspektiivist (Mihkel Muti sõnakasutuse näitel)”, Petar Kehayov „Grammatiline evidentsiaal Balkani ja Balti areaali keeltes”, Piret Voll „Tähenduse konnotatiivne aspekt ja selle kajastamine ükskeelses sõnaraamatus”.

Tartu ülikooli bakalaureusetöid

Maarika Arimäe „Ajavormid uudistekstide pildiallkirjades”, Kristina Jantson „Metafoorne agent uudise pealkirjas”, Kadri Jöks „Lääne-Virumaa vallalehtede õigekeelsus”, Katrin-Maria Kalbus „1. isiku deiksis *mina – meie* arvamusalustes”, Helen Koks „Tingimuslause tänapäeva eesti kirjakeeles”, Pärtel Lippus „*vä*-küsimused ja vokaalide redutseerumine”, Laura Merirand „*pidama*-verbi grammatikaliseerunud kasutusest vanemas kirjakeeles”, Öne Mikli „Vastandusseos eesti kirjakeeles”, Maarja Okk „Kehaosanimetuste mitmusevormide kasutus ja funktsioonimuutused saja aasta vältel”, Kerli Olt „Mees ja naine sõnaraamatutes”, Eve Paomees „Suulise kõne ilmingud 2000. aasta riigieksamikirjandites”, Evelin Piip „Võrdlused reklaamides”, Anu Seppa „Personaalpronoomenid Juhan Kunderi näidendites”, Karin Soodla „Eesti keele verbid *MUUTUMA*, *MINEMA*, *SAAMA* ja *JÄÄMA* muutumisverbidena”, Sille Vadi „Eesti kaksiknimede struktuur”, Ello Varjas „Äriregristrisse kantud ettevõtetnimetuste moodustusmallid ja õigekeelsus”, Laivi Vodi „Vastseliina palatalisatsiooni akustikast”, Aljona Frolenko „*ki-/gi*-liide eesti keeles ja selle tõlkevasted vene keeles”, Jelena Garus „Eesti keele õppimine ja õpetamine lasteaia keelekümbeluse eksperimentaalrühmades”, Ilona Grahina „Eesti keele didaktilise materjali koostamine venekeelse *MIKSIKE* jaoks vene koolide V klasside õpilastele”, Mariana Hallikas, Irina Kajalina „Venekeelse modaalverbi *мочь* tõlkimisvõimalusi eesti keelde (M. Bulgakovi romaani „Meister ja Margarita” põhjal)”, Julia Klepikova „Artiklilaadselt käituvad *see-* ja *too-*asesõnad eesti ja vene keeles (M. Traadi proosateoste ja nende tõlgete põhjal)”, Karin Krondel „Mees- ja naiskangelased eesti imemuinasjuttudes”, Aire Kukk „Kakskeelsuse problemaatika. Inglise keele mõjust noorte Toronto eestlaste eesti keelele”, Anna Medvedjeva „Olmet käsitlevaid vene laensõnu setude kõnepruugis”, Irina Meljakova „Eesti lastekirjandus kui abivahend eesti keele tunnis vene põhikoolis”, Annika Nigul „Siberi eestlaste keele erijooni”, Tatjana Okuneva „Isiku soole osutavad sõnad eesti ja vene asundus-, loodusobjektide ja tänavanimedes”, Julia Pill „Vene ja eesti keele verbirektsiooni vastastikused mõjutused”, Maria Rataspepp „Vene abiturientide eesti keele verbirektsiooni veaanalüüs”, Olga Samušina „Omadussõnaliited *-lik*, *-line* ja *-ne* ning nende tõlkevasted vene keeles”, Julia Skripkina „Tabu mõiste ja olemus. Tualettruumi ja selle külastamist märkivad keelenäidid tabu väljendajatena eesti ja vene keeles”, Veronika Špakovskaja

„Metroloogilised terminid eesti ja vene keeles muinasajast tänapäevani”, Jekaterina Štroman „Ekvatiivsidesõnade *kui* ja *nagu* esinemisvõimalused ja kasutamise erinevused”, Marina Terentjeva „Eesti ühendverbidest ja nende tõlkimisest vene keelde (J. Krossi romaani „Keisri hull” põhjal)”, Mariana Hallikas „Portreelugudes esitatavate osaliste analüüs (Eesti Ekspressi, Postimehe ja Eesti Päevalehe põhjal)”.

Tallinna pedagoogikaülikooli magistritööd

Heidi Meier „Essee asend allkeelte tekstiüübivõrdluses”, Tiiu Koovit „Soome keele sõnavara õpetamine turismiteematikat kasutades”, Merike Mägedi „Sõnavara võõrus. Võõrsõnad eesti tekstis”, Jelena Kallas „Autentne tekst eesti keele kui teise keele õpetamisel vene õppekeelega põhikooli vanemas astmes”, Helin Puksand „Sõnavara õpetamine ja õpikuteksti keerukus põhikooli II astme näiteil”, Taimi Rosenberg „Hargla noomeni muutmine”.

Tallinna pedagoogikaülikooli bakalaureusetöid

Kadri Aus „Uudis ja selle kommentaarid kolme päevalehe võrguväljannetes”, Elina Balašova „Vene nimetraditsioonid ning Eesti venelaste eesnimed aastatel 1940–1980”, Olga Basmanova „Asjaajamise korraldamisest asjaajamiskeeleni ühe firma elektroonilise kirjavahetuse näitel”, Tatjana Baškirova „Keeleline situatsioon Peipsi läänerannikul”, Julia Bezrukova „Probleemkohti eesti keele kui võõrkeele/teise keele õpetamisel üldhariduskoolis”, Monika Maamägi „Kriitiline tekstianalüüs emakeeletunnis”, Agnes Ojala „Rekursiivsed liitsõnad tänapäeva eesti kirjakeeles”, Kerstin Piik „Vene õppekeelega kutsekoolides eestikeelse erialakeele õpetamine ja valdamine”, Kristi Piir „Eesti ja vene õppekeelega koolide 11. klasside õpilaste lugemiseelistused ja -harjumused”, Marina Rütkinen „Näidend eesti keele kui teise keele õpetamisel vene õppekeelega kooli gümnaasiumiastmes”, Elo Salla „Õpilaste meelistegevused eesti keele ja kirjanduse tundides”, Sven Sapelson „Aktsendi ja prestiiži seostest eesti keelekeskkonnas”, Kristiina Vint „Suurrahvaste eesnimistu mõju inglise näitel. Eesti venelaste eesnimed aastatel 1980–2000”, Kristi Väär „Eesti tuleviku visioonid abiturientide kirjandites. Rahvuskasvatus koolis”, Annika Kilgi, Helen Korol „Oma tuba: võimalus rahvustunde kujundamiseks”.